

САНА ОЛОХ

Х а н м а т
1931 оыл алтынны
15 хүнүүтэн тахтар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 60 (6196)

1985 оыл. Ыам ыйн 16 күнэ
ЧЭППИЗ

Сынаста
3 харчы.

СЫЛ АНАРДААБЫНЫ — БОЛДЬОБУН ИННИНЭ

Бийиги билигин ордуу элнээтээх кэмгэ олооробут. Сир ахсын ССКП уочараттаах XXVII съелитгэр бэлэмнени киэргинх тэнийдэ. Улуу сирдэйт В. И. Ленин төрөөбүтэ 115 сыла, 1941—1945 сылардаах Ара дойду Улуу сэринитгэр фашистскай Германияны кыайыны 40 сыла туолууларын чини-гар тэинтиллибит социалистическай куоталааны норуот бүтүүнүн сүмкэн өрө көтөрүлүүтүн үөскөтө.

Ити дьоһунаах патриотическай хамсааһынга кыттан, бийиги оройуон-мут үлэһиттэрэ 1985 сыл былаанна-ры, пятiletка бүтүүнүүтүн сору-дахтарын толорууга кэчкэ үчүгэй түмүк-тэри ситиһилэр. Первэй Маайы көр-сө оройуонга 20-тан тахса үлэ кол-лективтара, 230-ча үлэһит бэйэлэрин сыл анардаабы былааннарын толор-дулар. Социалистическай куоталааны инники күөнүгэр «Миндагаай» уон-на «Мугудай» совхозтар манныксыт-тара. Килээнки механизатордара, «Сельхозхимия» уонна «Сельхозтех-ника» холбоһуктар шофердара, оло-рудааһы хааччыйыы управлениетин инстэннээхтэрэ уонна атах таһааһын өрөмүөннээхчилэрэ уо. д. а. иһалэр. Киһилэр ситиһилэрэ—атыттарга үтүө холобур.

Ол эрээри оройуон норуотун ха-һаайыстыбатын сорох салааларыгар, производство кэчкэ сүрүн көрдөрүү-лэритэр ааспыт кэмнээри үлэ түмүк-төрө бийигини ыраадынан астынар-баттар, тэрээһинэ суох буолуу, элнээ-тиннээ суох быһыы баара биллэр-көөстөр охсууну олоор.

Совхозтар кыстык ааспыт сэттэ ыйыгар эбэһээтэлиститибалэрин үтүү вало-вой ылыгы 91,6 бырыһыан, госу-дарствода туттарыгы 98,5 бырыһыан өрө толордулар. Укэс куһаҥан көрүүт-тэн-харайымттан 360 ынах сүөһү, 114 сылгы коннүүнэ өллө. Сүөсүбүттэр ортолоругар төрийэр үлэ молотугалы-бүүтүн, социалистическай куоталааны куолутугар өрө тэрийиллибитин түмү-гар сыл бастагы түөрт ыйыгар үтүү вало-вой ылыы уонна соротуонкалаа-һын соруудахтара тохтууга киллэри-лиһилэр, ааспыт сыл туһааннаах кэмниэрэтигэр 190 тонна үтүү ситэ маммата, 142 тоннанан арыах үтүү государство туттарылыына. Ордук улахан хаалыыны Эрилик Эристин аатынан уонна Субуруускай аатынан совхозтар таһаардылар. Оттон «Чу-рапчы» совхоз Сылаарнаабы отделе-ниетин салаатата коллектив 1985 сылга үтүү ылыыны үрдэтэһэ ылым-мыт эбэһээтэлиститибэтин толорууну хааччыйбакка иһэр.

Бийнэхэ эрнэ-дэхсн үлэһэбэт, хаа-лан иһэр атын да коллективтар суох буолбатахтар. Олорго, чуолаан, лесопункт, «Якутсовхозстрой» мехколони-ната киирсэллэр. Ыйдаабы, квартал-даабы соруудахтарын мадхы толорбот фермалар, сыахтар, ээнолар ахсаа-нара билигин даһаны арылаа суох.

Оройуон үлэһитэрин чугастаабы уталытыллыбат сорууттарынан 1985 сыл былаанын уонна пятiletканы бү-түнүүтүн ситиһилээхтик толоруу буолар. Оттон ол дыһы түстүүтү—сааскы хонуу үлэһитин мытар, кыс-тыгы түмүктүүт уонна маччирэһи тахсыы бэлэмни ситэрэр, сүөһү аһы-дыгын соротуонкалааһынга бэлэмнэ-нэр, капиталнай тутууну күргүөмнээх-тик мытар—билигини быһаарыылаах кэми хайдах, тоһо көдүүстөөхтик туһанартан улахан тутулуқтаах. Ол иһин субу күннэргэ сир ахсын үлэ-хамнас «Сыл анардаабы былааннары —болдохторун иннинэ!» дииһи девиз-инэ ытыллыахтаах.

Совхозтардаабы партийнай уонна профсоюзнай тэрилтэлэр кыстыктан сайыллыка тахсыы элнээтээх кэм-нэргэ. Нам оройуонун сүөсүбүттэрин илчиримтын киэргинх дүүллээһинин уонна дыһалана өйөөбүнү тэрийбэ, үтүү ылыыга итиннээ соротуонкалаа-һынга таһаарыллыбыт хаалыыны булгуччу түөрэтэр уонна оһон ити көрдөрүүлэргэ—сыл анардаабы кил-биһилэри бары фермалар, биритөөдэлэр, отделениелар халбаҥа суох ылаалларын хааччыйар эбэһинээтээхтэр. Улахан болронто сааскы ыһымы кылгас бол-доххо, үрдүк агрономическай таһым-на ытыыга, үүнүүнү көрүүнү—хара-йыны үчүгэйик тэрийилгэ уурул-дуохтаах. Маччирэһи ыйдарыгар сүө-һүтүн элбэх эмис эти, олгөм үтүү ылар туһугар хас ферма, ээно ахсын чөлү былааннаах, аһаллаах-сору-таах үлэ тэрийиллээхтээх.

Промышленный предпринималарга, хаһаайыстыбаннай, хааччыйар тэри-лэлэргэ Улуу Кыайыны 40 сылын чин-иһигэр ытыллыбыт үлэ түмүктэрин ситиһин дүүллээһини тэрийиллээхтээх, социалистическай куоталааны сала күһүнүн тэинтиллихтээх. Коллектив ахсын бир да хаалыылаах биритээдэ, сыах, ээно суох буолара ситиһил-лээхтээх. Ол иһин партийнай, проф-союзнай уонна комсомольскай тэри-лэлэр хаалан ийээччилэри өрө тар-дыыга, ситиһиннэрингэ ураты болго-мону ууруохтаахтар, бары көрүлүүр уонна күһэйэр дыһаалары онно ту-һайыахтаахтар.

Сыл анара түмүктөнэрэ балтараа ый хаалла. Сатаан тэриннэххэ, би-риэмэни көдүүстөөхтик туһаннаахха ити кэмгэ аһаҥы оһоруохха сөп. Кы-лаабыһаа—үлэ тэрээһинин тупса-рык, оһорумтуотун үрдэтин, элнээ-тиннээ ирдээһин. «Үлэ хас бирдини мүнүүтэтин—аһаҥ-суоттаан, үрдүк көдүүстөөхтик!» дииһи девизтээх об-щественнай көрүүнү коллектив ахсын ураты көрдөбүлээхтик ытыаахха, рейдэлэр уонна бэрэбэркэлэр түмүк-тэрин тутатына дүүллээһин баар итэ-нэстэри түргэниик түөрэтэн иһнэххэ.

Былааннар сокуон күһнэ күүстээх-тэр. Сыл анардаабы киириилэр бол-дохторун иннинэ ытыллыахтаахтар. Биримэ көрдөбүлэ итинник.

Совхозтар бааһыналарынар

«Миндагаай» совхоз Соло-вьевтарды отделиенета сииги саптарыны 360 гектарга, бара-наһааны 240 гектарга, луше-ниелээһини 430 гектарга ытта. Сир тэһэстээһингэ та-рээһинээхтик Гаһах Давило-вич Николаев салайааччылаах үрдүк үүнүү элэотун чиниһи-рэ уонна механизатор Владимир Гаһарилевич Филиппов үлэһэ-тилэр.

И. ЯКОВЛЕВ.

Карл Маркс аатынан совхоз механизатордара 5 агрегатынан хонуу сааскы үлэһитин сал-гымлар. Бу күннэргэ 306 гек-тар лушениеланна, хорутуу сабалланна.

Ордуу үрдүк оһорумтуолаах-тык механизатордар Д. Д. Пи-ингин, В. А. Ефремов уонна Н. Н. Артемьев үлэһитилэр.

Н. ШЕСТАКОВ.

Эрилин Эристин аатынан совхоз бааһыналарыгар ааспыт күннэргэ сииги саптарыны 891 гектарга, лушениелээһини 150 гектарга, хорутуу 68 гектарга ытыллынылар.

Майна үлэ ордуу тэтиннээх-тик Холторо отделиенетигар бара турар: 600 гектарга сииги саптарылыына, 40 гектар хорутууна.

П. АНЕМПОДИСТОВ.

«Мугудай» совхозка бааһына-ларга сииги саптарыны былаан быһымтынан 620 гектарыгар ытыллыахтаабы 700 гектары-нан толорулуна, 132 гектар хорутулуна, 28 гектар луше-ниеланна.

Билигин бааһыналарга 40-ча киһи, ол иһингэр 24 механизатор кыдыар, 17 агрегат үлэһит.

С. СЕРГЕЕВ.

УОБУРДУУЛАРЫ КИЛЛЭРИИ ТОҒО БЫТААРДА?

Совхозтар бааһыналарыгар сииги саптары түмүктэнэн эрэр, сизизни түһэри субу сабаланаары турар. Оттон баа-һыналар уобурдуулуулара хайдаһый?

Ол туһунан «Сельхозхимия» холбоһук агрохимига В. П. Платанова бийиги корреспондентимыгар наннык кэпсээтэ:

—Быйыл холбоһук күү-һүмүн минеральнай уобуруу 3000 гектарга киллэри-лээхтээх. Ити былаан улахан өтө муус устартан сабалаан ыам ыйын ортотугар диири, бааһыналарга бурдук сииэ-тэ түһэриллиэн иннинэ, толо-рулулуохтаах өтө. Ол кыай-тарбата, графиктан хаалы-быт. Муус устарга, агрегат-тары бааһынара өрдэ таһаар-бакка, төрөөстөөх күннэри мүччү туһунуһут: баара-суоҕа 500 гектарга киллэ-рэммит ыйдаабы соруудах анарын толорботхут.

Фосфордаах, азоттаах уо-бурдуулар барыта 1250 гек-тарга киллэриллиһилэр. От-тон график быһымтынан гектарга аммофос дииһи муус устарга уонна ыам бурдууну бааһыналарга сии-тэ.

Совхозтар бэйэлэре 5700 гектарга аммофос дииһи муус устарга уонна ыам бурдууну бааһыналарга сии-тэ.

мани кытта тэһигэ киллэр-лэрэ былаанналар. Холбоһук киириилэри аммофосунан толо-ру хааччыйда. Онон бу уо-бурдууну киллэрии сорууда-рын толорозлоро булгуччу-лаах.

Майна даһатан минераль-най уобурудуулари харайыы хаһык да ирдэбилгэ эл-нээтээбэһин ыйар наадалаах. Быйыл өһнэ ынах сүөһүнү сүһүрдэр куттап улаатта. Карл Маркс аатынан совхоз-тан ураты хаһаайыстыбалар-га аналлаах ыскалааттар суохтэр. Холбоһук, Эрилик Эристин аатынан совхозка уобурудуу аһаҥс хаһаан ий-ныгар олбур иһигэр тобул-лап сытар. Туһааннаах сала-йааччылар наны бараадек-тиллэрэ ирдэнэр.

Бу күннэргэ минеральнай уобурудууну киллэрии сору-дахтарын толорор, графиктэ ситиһэр туһугар күһү-кыа-мы түмөн үлэһинит.

Социализм эрэллээх куйаба

Киһи аймакха сиргэ айыни харыстаан хаалларар-тан, идэрнай түһүстэһини халбарытартан ордуу ула-хан суолтаах соруу суох. Эйэ, норуоттар револю-ционнай ситиһилэрин, айар-тутар үлэлэрин эрэл-лээх тирээһин байытын 30 сылын бэлэтигар Вар-шавскай дуоһагар тэрийтэ буолла.

Албан таһаах ийилейга ыам ыйын 14 күнүгэр ССРС Улахан театрыгар буолбут Москва үлэһитэрин предствителлэрин уонна ССРС Сабдэллэннээх Күүс-тэрин үөрүүлээх муһыара аһынна.

Президиумта табардэлэт Г. А. Алиев, В. В. Куз-нецов, С. Л. Сенелов, Н. В. Русанов, ССКП КК, ССРС Министрдарын Советын элнээтээх үлэһиттэрэ, бил-лэннээх воппачалыһыктар, кэчкэ министрстволар, ве-домстволар салайааччылар, партийнай, советскай уонна общественнай тэрилтэлэр предствителлэрэ, сэрин уонна үлэ ветераннара таһыстылар.

«Эйэ уонна социализм туһугар сииэ» дииһи дик-тааты ССКП КК секретара Н. В. Русанов оһордо. Да-кылаатчыт уонна тыл элнээт атын дииһи бырааттыы дойдулар биһигэ түмүктэрэ, киһилэр экономическай уонна оборонналар модун кыахтара, нан дойдуту тү-һүгэтигар биһигэ үлэһэһиннэра киһи аймах айаах кэлэр кэсэһини иһин охсуһууга булгучуулаах күүһү-нэ буоларын туһунан аһылар. Киһи олоххо ытык быраабын туруулаһан көмүскээһин, бөрө айыни хааччыйыы—тыһынаах дииһи модуһуонунан олбүттэр иһинилэригар, билигин уонна кэлэр көлүөнэлэр ин-ниилэригар нэстэрин дыһалата. Варшавскай дуоһагар тэрийтэ чөлү ити үтүө тускуллаах сымалга сулуус-палылар.

(ССТА).

СЫЛАҔ: «Чурапчы» со-хоз П. П. Макаров сала-йааччылаах 11 кыһалээх оһуруотчуттарын биритээ-дэтэ Нькдылыгэ иһки теп-лиһаа уонна быйыл сана үлэһэ кирибит ууһан ити-тиллэр 160 квадратнай метр эһинээх расаадинка 3,5 тый. оһуруу, 1 тый. по-мидор уонна 300 тый. хаһыкыста расаадаларын оһорто. Ити үлэһэ 13 №-дээх СПТУ үөрэнээч-чилэрэ Александра Охлоп-кова, Сардаана Слепцова, Анна Захарова, Александра Юнгалопа, Приморскай да-ды тыа хаһаайыстыбатын институтун бэйис нүөсүн студентката Татьяна Око-ненишкова көмөлөстүлэр. Оһуруотчуттар быйыл 2 тонна помидор, 2,5 тонна оһуруу уонна 110 тонна хаһыкыста үүнүүтүн ылар былааннаахтар.

Сииһока: оһуруотчут-тар (хаһааста), Алексан-дра Охлопкова, Анна За-харова, Аһениа Аммосова.

Уонна агитацияба отдела.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ КУОТАЛАНЫ

УРДУК ЫАМ МААСТАРДАРЫН ДНЕВНИГЭ

ФЕРМАЛАР

Бастакы колонкада—кыстык сэтте ыйыгар хас бирдин фуражнай ынахтан үтү маһын, иккискэ—ол иһигэр быһыл түөрт ыйга (кг).

ИККИ АҢАР

Тыһыынчалаахтар

Эр. Эристин аатынан совхозтан
«ЫБСЛКС 60 сыла» 839 552
Карл Маркс аатынан совхозтан
«Эрчим» 772 485

«Мугудай» совхозтан

«Маяк» 834 592
Лыбынтах к/х 901 553
Уу Овустаах 962 720

«Мындабайы» совхозтан

«Сардага» 802 483

ИККИ ТЫҢЫНЧАЛААХТАР

Эрилин Эристин аатынан совхозтан

Кууһума 703 360
«Сырныс» 647 375
«ЫБСЛКС 50 сыла» 682 390
«Дьулур» 626 393

«Мугудай» совхозтан

«Куестук» 676 416

Карл Маркс аатынан совхозтан

Үрөх Күөрэ 553 381

Куула Күөл 733 413

«Чурапчы» совхозтан

«Эрчим» 601 311

«Молодежная» 520 309

Субуруускай аатынан совхозтан

Сугулаан 696 389

«Эрчим» 514 328

«Мындабайы» совхозтан

Быстык Кугда I 851 566

ЫАННЫКСЫТТАР

ҮС УОННА ТҮӨРТ

Тыһыынчалаахтар

Эрилин Эристин аатынан совхозтан

Кесенофонтоса В. Н. 1165 876

«Мугудай» совхозтан

Барашкова А. К. 890 598

Субуруускай аатынан совхозтан

Егорова М. Н. 1255 634

Павлова М. П. 915 558

ИККИ АҢАР

Тыһыынчалаахтар

«Чурапчы» совхозтан

Никифорова А. А. 846 475

Карл Маркс аатынан совхозтан

Дьячковская Х. С. 988 657

Дьячковская А. П. 999 564

«Мугудай» совхозтан

Гоголева У. П. 875 587

Толстоухова А. Р. 1073 799

Теритина Т. Н. 1006 535

Толстоухова А. П. 1222 939

Эрилин Эристин аатынан совхозтан

Осипова М. Е. 875 504

Никитина М. В. 1101 561

Никитина Е. Е. 960 547

Софронова А. В. 1029 599

Романова А. Д. 832 386

Филиппова Т. Г. 721 422

ИККИ ТЫҢЫНЧАЛААХТАН

ҮӨҮС

Субуруускай аатынан совхозтан

Кривошапкина А. Р. 573 352

«Мындабайы» совхозтан

Кривошапкина П. Ф. 687 517

Атласова М. А. 586 395

Барашкова З. С. 738 404

Соловьева О. Е. 714 420

Горохова Е. Е. 567 319

Козлова А. С. 765 400

Теритина А. С. 694 410

Сахиб-Гореева З. Н. 474 287

Никитина Д. Д. 438 199

Егорова Е. В. 621 336

Никитина Л. Н. 597 346

«Чурапчы» совхозтан

Дьячковская Н. Д. 402 179

Никифорова М. Д. 702 404

Попова З. Н. 375 169

Сивцева Ж. В. 309 181

Макарова В. П. 420 306

Федулова Т. П. 419 212

Местникова Г. Н. 441 307

Адамова Н. С. 517 250

Посельская Е. Е. 642 423

Макарова М. С. 488 234

Ноговицына А. Н. 630 352

Иванов М. П. 939 533

Захарова С. Н. 556 260

Решетникова М. П. 600 289

Карл Маркс аатынан совхозтан

Кардашевская Е. Н. 689 390

Надрина В. А. 770 470

Никитина Н. Н. 762 462

Никитина М. С. 851 497

Капитанова П. Г. 727 376

Сысалькина Т. Н. 655 356

Яковлев М. Х. 981 519

Григорьев П. П. 606 280

Кардашевская А. С. 689 361

«Мындабайы» совхозтан

Павлова Н. А. 685 433

Дыдаева С. Н. 784 513

Босикова П. Н. 918 594

Фомина Ф. К. 910 519

Игнатова А. В. 1017 798

Козлова Д. Г. 907 694

Фомина А. С. 799 561

Иванова Г. В. 757 435

Собаккина Р. Г. 680 477

Бригадирова А. С. 789 550

Семенова Л. С. 719 418

Сергеева А. Л. 727 394

Иванова А. Д. 752 455

Попова Н. К. 717 419

Собаккина А. В. 700 387

«Мугудай» совхозтан

Барашкова В. В. 512 221

Сомокишикова М. В. 815 661

Гоголева М. Д. 746 484

Оконешникова М. Н. 1004 759

Федорова А. Н. 809 578

Местникова М. Н. 710 485

Гоголева А. К. 842 618

Пермякова С. Н. 991 694

Никифорова З. С. 888 660

Сивцева М. Н. 832 632

Потанова Д. М. 905 533

Слепцова М. П. 549 225

Сивцева Т. Д. 924 564

Эрилин Эристин аатынан совхозтан

Кузьмин В. В. 706 436

Потанов А. А. 590 310

Андросова С. Н. 761 508

Кутукова Н. М. 673 318

Иванов А. С. 693 427

Нонгоровод М. Н. 708 493

Васильев А. Н. 1087 527

Кузьмина В. В. 660 400

Ыанньыксыт уолаттар күрөс былдыаһаллар

Бастакы колонкада—бир фуражнай ынахтан үтү маһынга сыллаары (бөлөхтөлүштө, иккискэ—ол уолдон иһинга (кг).

БАСТАКЫ БӨЛӨХӨ

Оконешников Н. Н. 4000 1354

Собаккин К. Г. 3500 946

ИККИС БӨЛӨХӨ

Парфенов А. Н. 2700 585

Алексеев В. В. 2500 265

Дюдорев В. Н. I 2500 772

Филиппов Н. Д. 2100 283

ҮҮС БӨЛӨХӨ

Павлов П. Д. 2200 522

Максимов П. В. 2200 384

Васильев М. Н. 2000 401

Марков А. Н. 2210 739

ТИНГЭЗНИ ЫАЧЧЫЛАР

Павлов С. Г. 1800 477

Потанов А. Н. 1500 384

Кожуров Е. А. 2000 756

Отделениелар көрдөрүүлэрэ

Бастакы колонкада—кыстык сэтте ыйыгар бир фуражнай ынахтан үтү маһын (кг), иккискэ—борооску орто ынахтан (кг), үүсүс—ынах сүһүгү (кг), үүсүс—ынах сүһүгү (кг).

Одүүлүүн 577 99,7 41

Мугудай 736 84,4 17

Бахсы 403 70,3 16

Толон 733 72,4 12

Хатылы 482 73,0 35

Болтоно 508 66,8 14

Болугур 709 87,7 36

Соловьев 555 103,7 18

Холтоно 381 74,6 35

Хадаар 533 92 13

Хайахсыт 472 50,5 31

Чакыр 516 70,9 17

Сылан 456 74,3 18

Билэткин 470 71 5

Арыылаах 500 101 12

БАСТААН ИҢЭЛЛЭР

ҮҮТ ЫАМЫГАР

Бастакы колонкада—сэтте ыйыгар үтү государствода туттары былаана, иккискэ—ол туолуута (центнер):

Совхозтартан

«Мугудай» 3880 3948

«Мындабайы» 2770 3690

Отделениелартан

Мугудай 1950 2498

Болугур 1517 2253

Соловьев 1253 1437

Фермалартан

Сэтте ыйыгар бир фуражнай ынахтан үтү маһын (кг):

Уу Овустаах (Мугуд.) 720

«Маяк» (Толон) 592

Быстык Кугда I (Болугур) 566

Лыбынтах к/х (Мугудай) 553

«ЫБСЛКС 60 сыла» (Хадаар) 552

Быстык Кугда II (Болугур) 514

«Эрчим» (Одүүлүүн) 485

«Сардага» (Соловьев) 483

Ыанньыксыттартан

Павлова П. Г. (Болугур) 632

Макарова Л. Н. (Болугур) 583

Слепцов И. А. (Хадаар) 560

Варламов А. С. (Арыылаах) 551

Ниларишова Х. Н. (Соловьев) 527

Петрова Е. Д. (Соловьев) 500

Адамова В. П. (Чакыр) 534

Сивцева С. С. (Мугудай) 574

Коркина Е. Н. (Мугудай) 637

Попова М. И. (Мугудай) 610

ПРИВЕҢИ ЫЛЫЫГА

Кыстык сэтте ыйыгар борооску привеҥе (кг):

Совхозтартан

«Мындабайы» 94,6

Отделениелартан

Соловьев 103,7

Арыылаах 101

Хадаар 92

Борооску көрөөччүлөртөн

Петрова Н. Д. (Мугудай) 114

Сивцева У. В. (Мугудай) 95

Макаров Н. С. (Чакыр) 90

Ховианова Д. Р. (Мугудай) 92

Карпов Н. П. (Хадаар) 85,7

Интенсивнай уотууга

Демьянов Н. Н. (Арыылаах) 200

Артемьев Г. Ф. (Болугур) 185,1

Лавров Я. Н. (Одүүлүүн) 154

Бары күүһүн, сатабылын ууран

Комсомолец Артур Васильев быларыын Хайахсыт орто оскуолатын ситиһилээхтик бүтөрүт, комсомольскай путовканай торообут-үөскэбит Эрилин Эристин аатынан совхозун «Сырныс» комсомольскай-мичат ферматыгар субан сүһүгү көрүүтүгүр үлэһин тахсыбата. Эдэр производственик бейэтик кыһамнылаах, дьулурдаах үлөһит быһытынан көрдөрбүтэ. Быһыл кыһын отделение салалтата кичини манньыксыттынан алабыта. Ыанньыксыт үлөтө ордукайниэттөөрө, үүсүс уустуктардаага биллэр. Ол өрөөрү киһи баралыгыта уолаттар ситиһилээхтик манньыксыттынан сыллаалара эдэр киһиэхэ бейэзэ өрөөнүнү үөскөтүтэ. Хайа уонна сүһүгэ смстаһа, сүһүгү көрүүтэ-истингэ үөрүйэхтөөрө. Ойон сарангыны барбаһа уутунун манньыта.

Уол үтү маһын үрдөтөр ту-
ражнай ынахтан 52

Комментатор колонкалара ◆
ТОКИО КУТТАЛЛААХ СУОЛА

Япония сэрпатымсыктара Токио билигини салалтата. Вашингтон иккигэр японскай арыялары тула тыһымчанаан милдээр муора зонатин «харабылалымарта» уопша АХШ МБК-рин кытары холбоһон аан дойдутабы муора сымбенилэрини бүлээһини бэлэнииргэ ылыммыт эбэ-һааталыгытын быһаччы толорууга киирдилэр.

Клюдо Цуски информационнай агентство интиннэрэринэн, Япония национальнай оборонатын управлениета (НОУ) Окинава уонна Иводзима арымларга перхвачник-истребителлэр авиа-подразделениеларын тарбатан түрүгүтүнү саралаата. Атын дыһаларга өрдө билэн интиннэрэр самолеттар ахсааннарын элбэтин, заправщик самолеттар, бөлөхтөрүн төрийин кириһаалэр. Ону сөргө муоратаары-байыаннай күүстэр сөхсүтүлэллэр итинэнэ өбүн күүһүрдүлэллэр. Япония МВК-рын сөбизининигэр уу аныннан сымдыар раке-тоносси-лодккалар, сааа тий-тээх бөйбөуой хараабыллар ха-йым-үйө кириртэлэн эрэлэр. «Холбөһүкүтээх бөйбөуой опера-циялары» чочулар сымалынан

НОУ Тихай океан бассейнигэр нэлдэн ыгытыллар американыскай байнанын маневрдарга Япония сабыланылэхэ күүстэрэ ыгытылларын билгэрдиң кэнгэртгэ быданналар.

Ити бэлэмнэрилгэлэргэ уугам
нигэстэ Окинавага уонна Иводэ-
ида кэтээн көрүү итэнигэ си-
бээс аһары кылахтаах радиолока-
ционный комплекстарын тарда-
тан туруоруута бэриллэр. Олор,
НОУ санымырынан, «Флитст»
американской байыаннай аргы-
һы уонна аласпыт сыллаахха
иытыллыбыт «Сакура-2» япон-
ской аргыһы кытары сибээстэ-
һэн үлэниэхтэрэ. Япония билин-
ити салаатата онуоха ыраахха
дээрэ суоттаныллыбыт сыалы
аһаастык тууһар. Үгүс кэтээн
көрөөччүлэр итини Япония «су-
лустаах сэринилэр» американской
программаларын олоххо киллэ-
рингэ кыттыытын кытары бы-
һаччы сибээстиниллэр. Накасонэ
правительства кэниики кэмкэ
ол программаны өйүүрүн аһа-
астык биллэрэр.

Токио ити байыакнаай бөлэм-
нениилэре аһавас кимэн кириэр
агрессивнай характердаахтара
ырыдыччы көстөн турар. Кини-

лэр японской-американской «кутгал суох буолуутун дуотарыһын» хаххаалаан ыттылаллар. Ол эрэри Вашингтон уонна Япония итэҕэтэ сатыылларын курдук Япония «кутгала суох буоларыгар ыһаналыны» уонна «нуора суолларын харабыллаһыны» кытары туох да сибээһэ суохтар. Азия регионугар АХШ агрессивнай политикатын бигэсмигэ сорботунан бродон туран, ити милитаристскай акцилар Дальний Восток уонна Сөүрүдүү-Килиги Азия государстволарын утары туһуланаллар. Сэбиллэнилээх күүстөрүн кимэн киирэр кыагын чөлүгэр түһэрэн туран, дикэн сүрү. Яар «Асахи» хаһыат, Токйо салайар эргимталара дойдуну аһа хаһан эрэ Японияны түгнэстингэ тиэрдибит ураты кутталлаах суолга үтүрүйэллэр.

Дээдэл олон Никасонг правительствотоын милитаристей бэйлэнхилэрэ малтыг госу-дарстволарга эрэ буулбакка ону аабан Японияга байнгыгар кирг бырачмагы керсөллөр. Итинг демократический уйнаа эйвэ дуулулар күүстэр Токкио дабаймахсеттарын политикатын утары турунуулар күнөөтэ үүнэ турара тухулуур.

А. ПОПОВ,
ССТА ырытааччыта.

**Суолга дэн-оһол
тахсыбатын иһин**

Сахэ АССР Министрларин Советын иһинэн суолунан сылдыһыга куттал суох буолуутугар республиканскай комиссия быһаарытыгар олобуран суолга дэн-оһол тахсытын сэрэтэр сыалынан оро-уон территориятыгар мам ыйын 10 күнүттэн бэс ыйын 1ыйын 20 күнүгэр дистри коруу ытылаар. Корууну ытытыга райсовет исполкомун председателин солбуйааччы В. М. Неустроев председателээх комиссия тэрилиннэ. Комиссия суолунан сылдыһыга дэн-оһол суох буолуутун хааччыыга общественнай тэрилтэлэр үлэлэрин күүһүрдэр, корууну ытытыга ооруолалар коллективтарын, комсомольскай уонна профсоюзнай тэрилтэлэри кизинник тэрдэр сорунтаах. Ураты болгомото транспорт средстваларынан дьону таһыныы бардактыкээһинигэ, өнөө үлэлиир өлөтүллэри сүүмэрээһинигэ ууруллуохтаах.

Сүсүлү өрөмүөнүүүр-тутар участка уонна дьиз-уот, коммуна-
льная хаһаайыстыба производственной управлениета суоллары
тиизнэ уулуссалары тупсарыыга быһаччы дьаһаллары ылых-
тахтар.

Сел сэй Советтар исполнительнын председателлэрэ, тэрилтэлэр сэлэйааччылары дэг-оһол тахсытын бөсүүгэ, транспорт средстволарын көрүүгэ-харайыгы уонна туруорар сирдэри бэрээдэн-тээһинкэ, аялларынан туһаныыга водителлэр ортолоругар дыс-ситилиинини босгоротууга, арыгылааһыны утары охсуһууга көр-дөбүлү күүһүрдө эби дьаһаллары ылыахтаахтар.

Райсовет исполкомун ис дэмалаба отдела көрүүнү тэрээнин-
нээхтин ыштыга бычкан даялалары ыларыг, транспорт
средстволарын идээ сылдыааччылар уонна сатыы дьон суолунан
сылдыбыны быраабылаларын тутуууларын бэрэбизкэллэр рей-
дэлэри ыытарга абзэһинэстэннэ.

Гитлеровскай фашизмы
Кыыймы 40 сыла туолуутунан
сибээстээн культура учрежде-
ниеларынаабы сэрии уонна үлэ
ветераннара нөрсөн ол суостаах
кэмгэ бэйэлэрин патриотичес-
кай иэстэрин хайдах топорбут-
тарын туһунан ахтыстылар.

Синионка: (хагастан) А. Г. Николаева, Г. Д. Ефимов, А. И. Герасимова, И. А. Петров уонна М. С. Романов.

П. Оконешников фотота.

төн дөт бялхытганаа түтүхүү
тэрийлбэт. Ол түмүгөр ардыгар
алуу наадлаах да докумуннаар,
үчүгүйдик харилыбакка, сүтүү-
лөрө, итэжэстийинилэр тухса ту-
рар. Итинчик итэжэстөр, чуо-
ддан, тая хааайыстыбатын ун-
рандыкытар, «Чурапчы» сөн-
хөска бээллэе көһүннэ.

Архив документаара бичиги олохнуут, үлэбит карээнхтэринээн, бидэбүһүнүгүтэринээн буолаллар. Ол иһин, Саха АССР Министрда-
рин Советын аңлаах уурааһы-
нан уопша райсовет исполкомун
туһааннаах быһаарыаһынан, бы-
һыл бу үлэрэ общественный ко-
роүү ытыллын ахсаанын 1 пү-
гүтэр түмүктэниэхтээх. Ошон си-
бээстээн оройуонга райсовет ис-
полкомун секретара С. А. Попов
председетеллээх корүүнү ытар
хоммесиэ тириллэн үлэтинир.

Райсовет исполкомун байлал-
рахыгтайн, тулалнаах тэрилтэ-
лэр дыйлааны туттарынга бэ-
лэмжэрингэ шыншгт үзэлэрин
тулган информацияны оройуон-
наады архивка түһэрхтээхтэр
эвэ. Ол баччаага дээрн оло-
хуулаа илик. Субуруускай аат-
най уонна Карл Маркс аатынан
совхозтарга, оройуоннаады киин
балыһаара, Волугур, Хадаар,
Хайахсыт, Хопторо сельский Со-
веттарыгар ошоовор экспертиэй
комиссиялар тэриллэбэтилэр.

Дөсөн-производствонь бөрөдз-
тэһин уонна кэмнэр оройуон-
нады архивка туттарын ту-
һааллах салайааччыларын ту-
тулуктаах. Кинилэр эппиэтинэс-
тарын үрдүктөргө уолдааста.

О. МАКАРОВА,
районная эсбиздиссэйз.

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

ТАБААРЫ—ПОЧТАНАН

Ювчиртай онгохуугар—
дээхтэллэр таптыг кири-
гэлдэрэ. Кирилэр тагна сэл-
дэмы ис кирибээн ситэрэл-
дэр итээнхэ хэрэхтэ бира-
гылланта онгороолор.

«Республика» Новосибир-
скырайдалы багата почта-
ны ыгтарга ээин төлбүр-
дээх 583 боруобалах кымыл
көнүстөн онгохутары ыгтар.

Чөмүтэтөөх ытарбалар
Бир тэг бычыллаах, ис
кирибэх матовый клубнэ-
нээх 40м туук розалды кө-
рүгүтэхтик илгилээрлилбит.

Сыгата 180—200 солк.

Сыбаайба бийилэхтэрэ;
Хилэркэй, кээмэйэ 16—22,5,
Ымчата 200—300 солк.

Цепочка, 46 см унуннаах
сына илгээс оруулээх. Ся-
ната 130—140 солк.

Аадырыснат: 630042, Но-
восибирский и. 42, Народный
уул. 3, «Россианторг» ба-
зата.

Нягдлыг, Мурун Тыншиний уонга интернат-оскуола хоту өгүүлдэг баалымалларга 13км-ийн 8 күнүтэй минеральнай уобурдуулар, гербецидтэр ыһыллынылар, снэме бурдук грано-зан динэ дьаагтан.

ГРАЖДАННАР! Ити бааһы-
наларга сүөхүдэргитин көрүүт:
суох ымтыһыг. Ыһымтах «Чу-
рапчыо» союзго сүөхү олутту-
унни элбээтинизди сукурат.

Совхоз администрацията.

Делопроизводство — болъомтону

Орфоуслары архивка бля-
дизти туругунан 36 араас та-
пкызлартан, хаһайчестваларта
сыйлык Советтарга уонна рай-
совет исполкомун отделларыттан
1710 араас докумуон харайын-
а ылыллына. Ианча үлэ ба-
тчыча бьылкынахтан 1978 сыл-
лаахтан ыттылар. Ол курдук
түт сыл боора-суога 349
дьыала оҥобулзап, көннөрүл-
лөргөтүлүбүт эбит буюллары-
ла, 1980 сыллаахха, стат-
отчет көрдөрөрүмүн, 5272 дьы-
ла буюлут.

Көпшиси камчы госу­дарствен­най үчү­ре­жен­не­лар, ха­на­айыс­ты­бан­най тө­ри­л­т­л­е­р, со­хон­та­бай­л­е­рин ды­ма­ла­ла­рын ар­хив­ту­тар­ы­мы­ла­ра ол­у­с мөн­т­х. Со­дох­тор бач­ча­ан­га д­е­ри фон­д­ны да­ба­ны а­ба илик­т­р. Биз тө­ри­л­т­е 1970 сыл­ла­ах­тан б­т­т­е ды­ма­ла­ла­рын ту­тар­ба­к­ка ол­е­р­л­е­р. Ү­г­с тө­ри­л­т­л­е­р, ту­ла­ан­на­ах но­мен­кла­ту­ра­нан ха­ачыл­ла­н ол­е­рон, ба­й­л­е­рин. э­ко­пер­т­ней ком­ис­сия­ла­ры­нан ды­ма­ла­ла­рын б­р­е­д­ек­т­а­т­е­н, ир­д­е­би­ге э­пи­т­т­и­е­р гы­на о­г­о­р­т­о­е­р ту­тар­ба­т­тар. Биз­р да­ба­ны тө­ри­л­т­е­т­т­ен за­яв­ка да­ба­ны клин­б­т. Ол тү­мү­г­р о­рой­уон­на­ар ар­хив ү­л­е­ни­т­т­е­р тө­ри­л­т­л­е­р ба­й­л­е­ри­нен сым­д­ын и­ти ү­л­е­н­г­рө са­ды­мы­лар.

Ити барыта тууланваах сал-
лааччылар болбоютото сүөх ө-
мүрүмүздүккэ кыһалыыра
маннырыттан тазар. Делэ-
реиндөттөвүнү бэрээдэктээни
туһунан бопһуруос биндэ да-
м дүүһүһүһүһүһү. Эксперттэ
компесиялар үлэлэрэ хөнтүрү-
дүмүт. Салайар кадрдар, спе-
циалисттар уярыылар түбэлтэлэ-
рү дүүһүһүһүһүһү барытын чөмчө

ХАҢААЙЫН ТЭЛГЭХЭТИТТЭН БИЛЛЭР

Ыраас, чэбдик олох иһин

Чурапчы сельсоветын исполкомун ийинэн үлэлнир народнай контуруол группата бу күнүгэ ээинэннэ санитарнай тургас рейда мытта.

Кулун тутарга уонна муус устартар биллэриллибит санитарнай ырааһырды ыйдарыгар үлэ базачча ытыллына эрэр, түмүгэ эриэ-дэхси буолбата. Холбур, П. Сокольников аатынан уулуссага турар 4 квартиралаах дьэ таһынары помуойа даҕаны, туалэт даҕаны ыраастаммата. Иккис квартал

8 №-дөөх дийэтин көрдүөрүн түшүгүн араамата мөлийбит. Атын да уопсайдарга балаһыан-ща берда сүөх: көрдүөрү суу-йууга дьуһуурустубалааһын графига түтүһалубат, сабыл-дыбат буолбут ази, алдыамыт түнүк элбэх, дьылэр тастарын ыраастааһынга субуогунһуу" тар тариллибэттер. Үгүс уопсай дьылэр көрдүөрү туһаныллы-бат малы-салы харайар сиргэ кубулуйбууттар. Рейдэ сорох маллар бөхтөрүн уулуесада та-һаанан төбөдөрүн эмнэ арылдьа-

Салкы күрөтө быйыл өмү
кылаан өрмүсүнүзмөтө.

Санитарий турук мөлтөөү
бирчигилээр ханымтарый.
Бастакытын, маныха быч-
чы элнэгтээх дыа-уот, комму-
нальнай хаһаайсыба произ-
водственнай управлениета үлэ-
ни эрайилларин курдун тэрийба-
туттан бох-сыыз муһууллуута
помуованы түбүннэх торту эл-
бах. Икхиинин, уонсай дьыла-
команданнара уота-күөнэ суох
үлэнииллэр. Командаина
ханыа үчүгөйдүн үлэниир сирдэ

рингэр балайзанынх бүхэнт
агын. Быстхыг малахха, Ва
силлий Алексеевич Сидорон ко
менданнаах иккис квартал
№-даах, Марфа Владимирови
Синцева коменданнаах Октяб
рский уулуса 10 №-даах дьааар
мэддэн ыраветар, хомуулуу
лаахтар, баһаартан сэрэхтээ
буодуу ийнугта, стөндэлэр оно
буудубуттар.

Хаанаадын тэлгэбэтгэнтэн бэл
лэр дивччилэр. Олорор дьналар
бүт истөрө-тастара ыраас, тун
савай кестүүлзэх буолууга ба
ныбыт кыһамныатын эрэйэр.

А. ФОМИНА,
народная хонтуруол
группатын председателз.

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовэй индекс 678700. Чурапчы с.
Нарл Марис уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-332, отделлар—
21-265, улпсай 21-505.

«Санта олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.